

Natuurtoets

Baggeren Nanneviid

projectnummer 0480966.100
definitief
13 december 2022

Natuurtoets

Baggeren Nanneviid

projectnummer 0480966.100
definitief
13 december 2022

Auteurs

[REDACTED]

Opdrachtgever

Wetterskip Fryslân
t.a.v. de heer [REDACTED]
Fryslanplein 3
8914 BZ LEEUWARDEN

Gecontroleerd:

[REDACTED]

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt

datum	beschrijving	vrijgave
13 december 2022	definitief	

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & planvoornemen	1
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Effectbeschrijving en -beoordeling	4
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	4
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Vogels	8
2.3.2	Zoogdieren – vleermuizen	12
2.3.3	Zoogdieren – overige zoogdieren	14
2.3.4	Amfibieën	15
2.3.5	Reptielen	16
2.3.6	Vissen	16
2.3.7	Insecten	16
2.3.8	Kreeftachtigen en weekdieren	17
2.3.9	Zaadplanten, varens en bladmossen	17
2.3.10	Zorgplicht	17
2.4	Natura 2000	18
2.5	NNN	19
2.6	Beschermde houtopstanden Wnb	20
2.7	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	20
3	Conclusie & advies	21
3.1	Soortbescherming	21
3.1.1	Zorgplicht	22
3.2	Natura 2000	22
3.3	NNN	23

Literatuurlijst	24
------------------------	-----------

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Wetterskip Fryslân is voornemens om het meer genaamd Nannewiid (Provincie Friesland) te baggeren (figuur 1.1 en 1.2). Deze werkzaamheden bestaan uit de sliblaag uit het meer op te zuigen en via leidingen te transporteren naar zogeheten weilanddepots. De nabij gelegen weilanddepots (figuur 1.2) worden voorzien van 1,5 meter hoge kades om de baggerspecie en het bijkomende water op te kunnen slaan. De werkzaamheden gebeuren mechanisch met een zogenaamde snijkopzuiger (figuur 1.3) en vinden plaats op het water, circa 3 meter verwijderd van de oeverkant.

Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 1.3 is een voorbeeld van de geplande activiteiten afgebeeld en figuur 1.4 geeft een schets van het planvoornemen.

*Figuur 1.1: Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving.
Bron: Street Smart, luchtfoto 2021.*

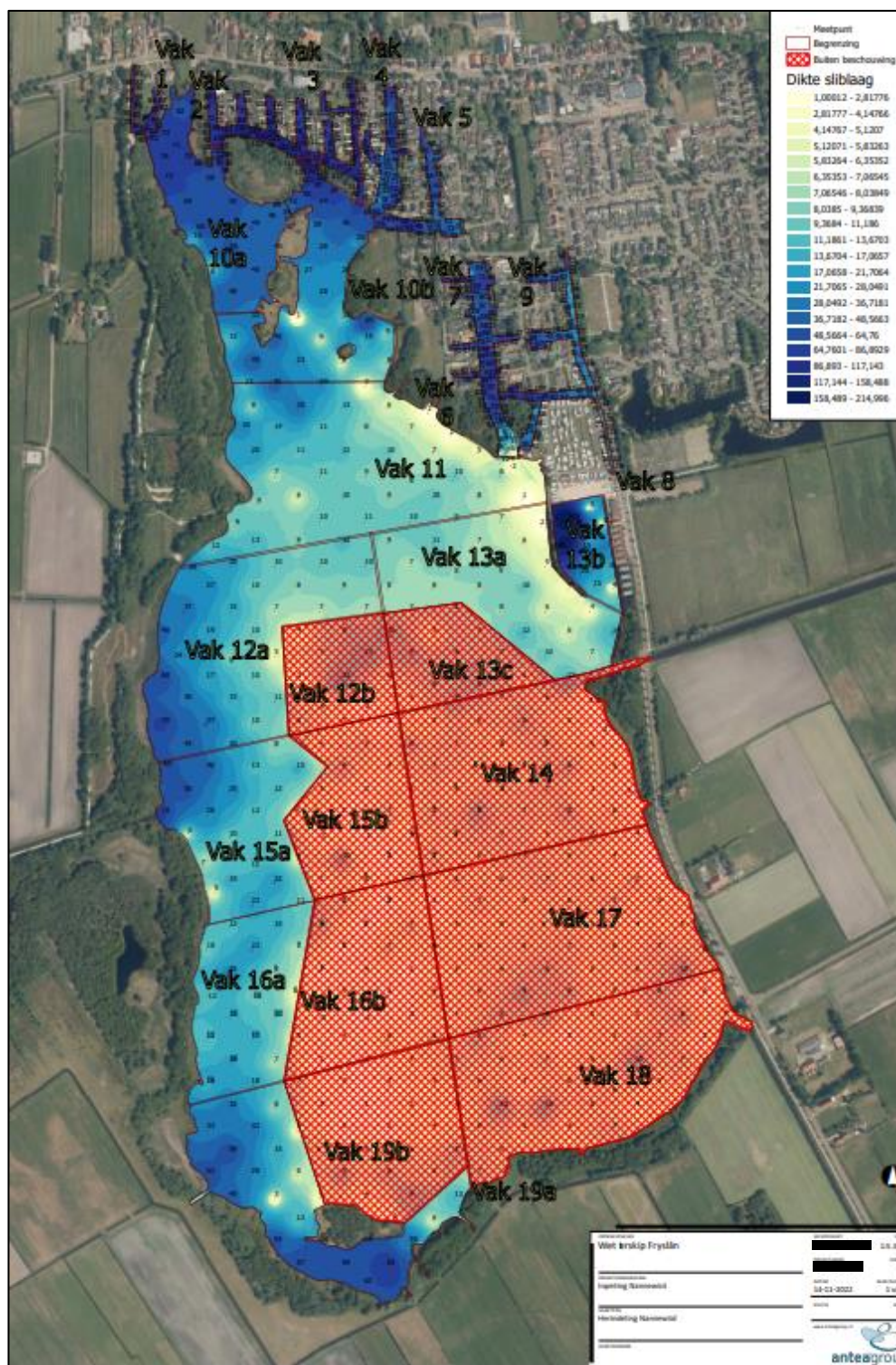

Figuur 1.2: Een overzicht van het plangebied; de te baggeren recreatieplas Nanneviid, leidingen (rode pijlen), en nabijgelegen weilanddepots (rood omkaderd). Bron: Street Smart, luchtfoto 2021.

Figuur 1.3: Voorbeeldfoto's van baggerwerkzaamheden uitgevoerd met een snijkopzuiger (links), en een weilanddepot met kades waarin de baggerspecie wordt geloosd (rechts).

Figuur 1.4: Schets van het voornemen, de te baggeren watergangen (rood gearceerd wordt niet gebaggerd) met dikte van bestaande sliblaag aangegeven.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2 Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, beschermde houtopstanden en Overig Provinciaal beleid. In paragraaf 2.8 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 23 november 2022 is vanaf circa 09:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij half bewolkt weer en een temperatuur van circa 10°C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Alle kanten van het meer is bekeken alsmede de watergangen die uitmonden in bebouwd gebied. De weilanddepots en waar de leidingen worden gelegd die in verbinding staan met het Nanneviid zijn ook geïnspecteerd. Er is gekeken naar de begroeiing in het plangebied, zowel op land als steekproefsgewijs in het water. Er is gelet op dieren sporen en met een verrekijker is gekeken op de aanwezigheid van vogelsoorten.

Het plangebied is op te delen in drie verschillende gebieden, namelijk het meer Nanneviid (figuur 2.1), en de twee weilanddepots met bijbehorende leidingen die lopen richting het Nanneviid (figuur 2.2 en 2.3).

Het meer ligt ten westen van Heerenveen en ten zuiden van het dorp Oudehaske. In Oudehaske ligt een vakantiepark direct gelegen aan het meer, met kleinere watergangen die uitmonden in het park. De meeste van deze geulen hebben aan beide zijdes beschoeiing (figuur 2.1 A) met op enkele plekken in de oeverzone riet en drijfplanten (o.a. waterlelies). Aan de oostelijke kant van het meer ligt er een camping met onder andere een strandje (figuur 2.1 B). Er zijn meerdere vlonders aangelegd om over het meer te kunnen kijken (figuur 2.1 C). Ten tijden van het veldbezoek waren er niet tot nauwelijks waterplanten in het meer aanwezig. Wel is er op meerdere oevers losgeslagen grof hoornblad aangetroffen (figuur 2.1 D en E). Rondom het meer bestaat het overgrote deel van de oeverzone uit riet (figuur 2.1 E). Aan de westelijke kant is er een broekbos met veel bosschages en takken die over het water hangen (figuur 2.1 F). Dit gebied is in beheer van Staatsbosbeheer en wordt gekenmerkt door de groei van veenmosterreintjes, waaronder moerasviooltje en veenpluis (staatsbosbeheer.nl). Op het water werden meerdere soorten vogels waargenomen, waaronder meerkoet, wilde eend, krakeend, fuut, smient en aalscholver. Rondom het meer werd roodborst, merel, winterkoning, koolmees, pimpelmees, vink en blauwe reiger gezien.

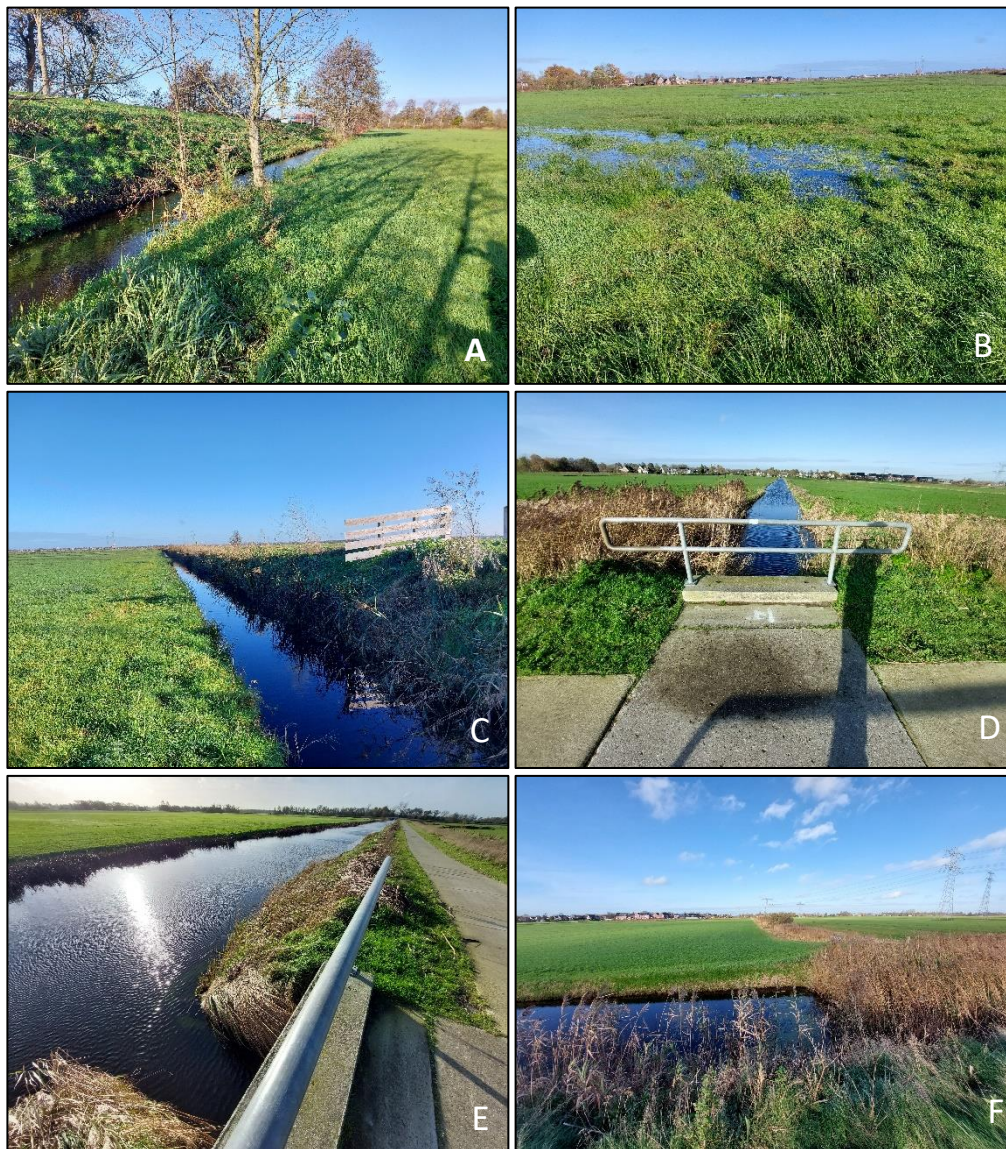

Figuur 2.1: Detailfoto's van het meer (A=watergang met beschoeiing, B=camping aan het meer, C=overzicht van het meer, D=losgeslagen grof hoornblad, E=brede rietkraag, F=westelijke kant met broekbos).

Het eerste weilanddepot is 12,86 ha groot en ligt direct ten oosten van het meer. Het plangebied bestaat voornamelijk uit Engels raaigras (figuur 2.2 A t/m C) en is omringd met sloten. Binnen het plangebied zijn meerdere ondiepe sloten aanwezig met op enkele plaatsen begroeid met riet en waterplanten (o.a. draadalg). Midden in het plangebied ligt een diepere watergang met een middelmatige stroming (figuur 2.2 D). Deze staat in verbinding met het ten zuiden gelegen bredere watergang die uitmondt in het Nannevloed (figuur 2.2 E). Deze verbinding zal gebruikt worden om de afvoer van de baggerspecie met leidingwerk te transporteren naar het weilanddepot. De oostelijke kant van het plangebied bestaat voornamelijk uit kort gemaaid gras met ten noordoosten, net buiten het plangebied, een veld met een brede rietkraag (figuur 2.2 F). De westelijke helft van het plangebied bestaat meer uit drassig, ruiger grasland en werd ten

tijden van het veldbezoek begraasd door grauwe ganzen (figuur 2.2 G). Er is buiten het plangebied, ten noordwesten, een bomenrij aanwezig met bosschages (figuur 2.2 H).

Figuur 2.2: Detailfoto's van het eerste weilanddepot (A=oostelijke sloot, B=begroeiing, C=zuidelijke sloot, D= bredere watergang, E=watergang die in verbinding staat met Nanneviid, F=rietkraag, G=overzicht plangebied, H=boschages net buiten plangebied).

Het tweede weilanddepot is kleiner, namelijk 5,06 ha groot en ligt ten zuidwesten van het Nanneviid. Het plangebied is gelegen in agrarisch landschap, met 150 meter ten noordoosten en oosten het ruigere landschap (onder andere met broekbos) van het Nanneviid (figuur 2.3 A). Het plangebied is omringd door sloten (figuur 2.3 B) en is op te splitsen in twee helften. De westelijke helft bestaat voornamelijk uit Engels raaigras en de oostelijke helft is een lelieveld (figuur 2.3 C). Net buiten het plangebied, ten zuiden, ligt een sloot die richting het natuurgebied Nanneviid gaat (figuur 2.3 D en E). De leiding wordt naast deze sloot gelegd en gaat via een kruising met een andere sloot (figuur 2.3 E) door een stukje land met veel ruigte van plantengroei en boschages (figuur 2.3 F).

Figuur 2.3: Detailfoto's van het tweede weilanddepot (A=oostelijke zijde plangebied, B=zuidelijke zijde plangebied, C=vegetatiesoorten plangebied, D=sloot richting Nannewiid, E=splitsing watergang, F=boschages tussen sloot en Nannewiid).

2.2 Effectbepaling voornemen

Het voornemen betreft het baggeren van het meer Nannewiid. Het baggeren wordt uitgevoerd op het water en werkzaamheden vinden, waar mogelijk, op minimaal drie meter afstand van de oevers plaats. Het opgezogen slib wordt via leidingen getransporteerd naar de nabij gelegen weilanddepots. Voor het eerste weilanddepot worden de leidingen gelegd in sloten/watergangen die in verbinding staan met het Nannewiid en voor het tweede depot komt de leiding gedeeltelijk over tussengelegen land.

De volgende storingsfactoren zijn aanwezig als gevolg van het voornemen:

- Fysieke aantasting leefgebied (baggeren, aanleggen van weilanddepots en leidingen);
- Toename bedrijvigheid (meer mensen/activiteit);
- Verstoring door geluid;
- Verstoring door beweging van water;
- Verstoring door licht.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Op basis van het bureauonderzoek en het

oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1-4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Aalscholver	2
Blauwe reiger	2
Boomvalk	4
Bosuil	3
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote zilverreiger	2
Havik	4
Huismus	1
Huiszwaluw	2
Ijsvogel	3
Lepelaar	2
Ooievaar	3
Purperreiger	2
Ransuil	4
Ringmus	2
Roek	2
Slechtvalk	3
Sperwer	4
Stormmeeuw	2
Torenvalk	3
Zeearend	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is in de afgelopen vijf jaar een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals boomvalk en buizerd), gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw en huismus) en overige soorten (zoals ijsvogel en ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied bomen aanwezig. Verblijfplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest (aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en zeearend) kan niet

uitgesloten worden. De bomen met mogelijke verblijfplaatsen liggen net buiten het plangebied. Er is een brede strook met broekbos aan de westkant van het meer (niet toegankelijk) en bij het tweede weilanddepot grenst het plangebied met een rij bomen en bosschages. De geplande activiteiten (baggeren tot 3 meter van de kant en de aanleg van het weilanddepot) liggen binnen de invloedssfeer van deze boombroedende soorten.

Er dient buiten het broedseizoen gewerkt te worden om negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten uit te sluiten. Het broedseizoen voor enkele boombroedende soorten is van februari tot en met augustus (zie kennisdocument Bij12, Buizerd). Indien dit niet mogelijk is moet er op respectievelijke afstand gebaggerd worden (op minstens 75 meter afstand van mogelijke nestplaatsen).

Het eerste weilanddepot grenzend aan een rij bomen wordt buiten het broedseizoen aangelegd. Indien dit niet mogelijk is dan moet er een deskundig ecooloog het plangebied onderzoeken op actuele broedgevallen en met locatie specifieke maatregelen komen (zie kader vervolgstappen).

Er is in het plangebied bebouwing aanwezig, onder andere een vakantiepark. Er zijn vogelsoorten die gebruik maken van gebouwen, vooral onder daken, om te gaan broeden/nestelen. De geplande activiteiten hebben een minimale verstoring (geluid, aanwezigheid mensen) ten opzichte van de al aanwezige verstoring in het bebouwd gebied. Aangezien de bebouwing niet binnen de invloedssfeer van de geplande activiteiten liggen kunnen effecten op nestplaatsen van gebouwbroedende soorten (gierzwaluw, huismus, huiszwaluw en ringmus) uitgesloten worden.

Voor overige soorten met een jaarrond beschermd nest is of geen geschikt broedbiotoop gevonden binnen het plangebied, zoals voor de ijsvogel (heeft steile oevers nodig om in te broeden), ooievaar (nestpalen), slechtvalk (kasten in hoge gebouwen) en torenvalk (hoge kasten in agrarisch landschap) of de soorten broeden niet in de omgeving van het plangebied (grote zilverreiger, lepelaar, purperreiger en stormmeeuw. Jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Vervolgstappen

Jaarrond beschermde nesten, boombroedende soorten

Het advies is om buiten het broedseizoen (circa februari t/m augustus voor boombroedende soorten) te werken. Indien het niet mogelijk is om baggerwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren dan moet er gewerkt worden op een respectievelijke afstand (minstens 75 meter van mogelijke nestplaatsen).

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Bergeend	5
Blauwe kiekendief	5
Boerenzwaluw	5

Grote mantelmeeuw	5
Kleine mantelmeeuw	5
Kokmeeuw	5
Paapje	5
Scholekster	5
Visdief	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (o.a. ekster). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (figuur 2.4). Deze vogelsoorten kunnen in het plangebied nesten bouwen, met name in opgaande vegetatie, aan de oevers en op de watergangen. Daarnaast kunnen weidevogels in het raai grasland van de weilanddepots hun nest bouwen. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). De werkzaamheden worden in het najaar van 2023 uitgevoerd. Dit is buiten de broedperiode van vogels (circa maart tot en met juli¹). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden dan dient het plangebied vooraf aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien er gestart wordt buiten het broedseizoen maar doorgewerkt wordt in het broedseizoen dan is het advies om continu door te werken zodat broedvogels geen kans hebben om alsnog te gaan nestelen (zie kader vervolgstappen).

Vervolgstappen

Algemene broedvogels

Het advies is om buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli) te werken. Indien het niet mogelijk is om werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten dan moet een deskundig ecooloog het plangebied onderzoeken op actuele broedgevallen en met locatie specifieke maatregelen komen. Indien er gestart wordt buiten het broedseizoen maar doorgewerkt wordt gedurende het broedseizoen, dan dient er continu doorgewerkt te worden zodat broedvogels niet de kans krijgen om te gaan nestelen.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Figuur 2.4: Algemene broedvogels waargenomen tijdens terreinbezoek (links=wilde eend, rechts=grote groepen meerkoet, kraakeend en smient midden op het water).

2.3.2 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime
	HR (artikel 3.5)
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X
Meervleermuis	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X

Meerdere functies van het leefgebied van vleermuissoorten zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (artikel 3.5). Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen (o.a. gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of achter boeiborden. Boombewonende vleermuizen (o.a. meervleermuis en rosse vleermuis) verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Het plangebied valt binnen de invloedssfeer van mogelijke verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen. Echter, zijn directe effecten op verblijfplaatsen uitgesloten aangezien er geen bomen worden gekapt of huizen worden gesloopt. Daarnaast vinden de

baggerwerkzaamheden overdag plaats. Indien er toch gewerkt moet worden in het donker (1 uur na zonsopgang en 1 uur voor zonsondergang), dient er geen kunstmatig licht uitgestraald te worden op bomen en huizen die langs het plangebied liggen (zie kader vervolgstappen). Vleermuizen zijn namelijk gevoelig voor kunstmatige verlichting en kunnen verstoord raken in hun vlieggedrag.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren. In het plangebied zou de watergang die ten zuiden van het eerste weilanddepot loopt als lijnvormige element kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Lijnvormige elementen als hoog opgaande structuren, zoals bomenrijen, zijn ook binnen de invloedssfeer van de geplande activiteiten aanwezig en vallen daardoor binnen het voornemen. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes voor vleermuizen, mogelijk gebruik makend van de watergang of bomenrij, kan niet worden uitgesloten.

Er wordt met daglicht gewerkt waardoor effecten op vliegroutes van vleermuizen uitgesloten zijn. Tenzij er in het donker gewerkt moet worden, dan dient er zo min mogelijk licht uitgestraald te worden op de watergang en de bomenrij langs het plangebied. Daarnaast is het belangrijk dat de vliegroute niet volledig geblokkeerd wordt door bijvoorbeeld achtergelaten werktuig op de watergang (zie kader vervolgstappen).

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn. In het plangebied is geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. Gewone en ruige dwergvleermuizen foerageren langs de bebouwing en in beboste gebieden. Meervleermuis en rosse vleermuis geven de voorkeur om over watergangen te foerageren. De watergangen (o.a. het meer) binnen het plangebied kunnen dienen als foerageergebied voor vleermuizen. Echter, wordt er alleen met daglicht gewerkt en worden vleermuizen daardoor niet verstoord tijdens het foerageren.

Ook hier dient rekening gehouden te worden met het gebruik van directe verlichting op de watergangen en bomenrijen wanneer er wel in het donker gewerkt moet worden (zie kader vervolgstappen). Indien toch verlichting gebruikt wordt (in de eindfase of gedurende de werkzaamheden) dan dient er vleermuisvriendelijke verlichting toegepast te worden.

Vervolgstappen

Vleermuizen

Er dient directe lichtuitstraling op de watergangen en bomenrijen nabij het plangebied voorkomen te worden. Indien dit niet te voorkomen is kan er vleermuisvriendelijke verlichting gebruikt worden (batlamp, zie rijkswaterstaat.nl).

Voorkom dat watergangen die fungeren als vliegroute voor vleermuizen geblokkeerd worden door achtergelaten werktuig.

2.3.3 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Boommarter		X	
Otter	X		

De boommarter valt onder de minder zwaardere bescherming van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10), waarbij alleen de verblijfplaats beschermd is. Het leefgebied van de boommarter in Nederland kunnen verschillende type bossen zijn waar holtes van bomen worden gebruikt als verblijfplaats. Rondom het meer zijn voldoende mogelijkheden om voor boommarters een verblijfplaats te vinden. Echter, worden met de voorgenomen activiteit geen bomen aangetast en kunnen effecten op verblijfplaatsen van boommarters uitgesloten worden.

Er komen binnen een straal van één kilometer rondom het plangebied vier waarnemingen van otters voor (NDFF). De otter is beschermd onder de zwaardere bescherming van artikel 3.5 van de Wnb. Dat betekent dat niet alleen verblijfplaatsen beschermd zijn, maar ook geen verstoring mag optreden in essentieel leefgebied van de otter. Het plangebied is onderhevig aan een hoge mate van verstoring door menselijke activiteiten waar verblijfplaatsen van de otter uitgesloten zijn. Het plangebied en de omgeving doen mogelijk wel dienst als marginaal foerageer- of doortrekgebied voor otters. Vanwege het gegeven dat er genoeg uitwijkmogelijkheden en alternatief leefgebied aanwezig is, is er geen sprake van essentieel leefgebied. Er kan gesteld worden dat de werkzaamheden geen nadelige effecten hebben voor voorgenomen beschermde soorten zoogdieren in het gebied. Er treedt, ten aanzien van otters en boommarters, geen conflict op met de Wet natuurbescherming.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis/haas/ree/etc. Biotopen als grasland en oeverzones zijn geschikte leefgebieden voor deze soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.4 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van beschermde amfibieën soorten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van beschermde amfibie soorten waargenomen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime
	HR (artikel 3.5)
Heikikker	X

Er zijn in de afgelopen vijf jaar waarnemingen gedaan van de beschermde amfibieënsoort de heikikker in de directe omgeving van het plangebied (NDFF). De heikikker valt onder de zwaardere bescherming van artikel 3.5 van de habitatrichtlijn, waar beschermde verblijfplaatsen noch vernield noch verstoord mogen worden. Verstoring door de voorgenomen activiteit op het leefgebied van de heikikker kan niet uitgesloten worden. Er komt een leiding door geschikt biotoop van de heikikker. Echter, het voornemen is om de leiding op een locatie te leggen waar effecten op de heikikker minimaal is. Er is een inham aanwezig in het moerasachtig gebied, waardoor de leiding hier niet op land komt en alleen over een kleine strook kruidenrijk grasland gaat (zie figuur 2.5). De leiding wordt hier eenmalig op land getrokken zonder dat daar grof werktuig aan te pas hoeft te komen. Het leidingwerk, wat verder door loopt op het meer, drijft op het water.

Figuur 2.5: Overzichtsfoto van de plek waar leiding wordt gelegd (zie dubbele zwarte lijn), met een detailfoto (rechts). Bron: streetsmart, luchtfoto 2021.

Het advies luidt om de werkzaamheden onder ecologische begeleiding plaats te laten vinden, zodat negatieve effecten op de heikikker uitgesloten kunnen worden (zie kader vervolgstappen).

Vervolgstappen

Heikikker

De werkzaamheden, het eenmalig aanleggen van een leiding naar het weilanddepot, dient onder ecologische begeleiding plaats te vinden. De ecooloog ter plaatse zal onderzoeken of er mogelijk verstoring optreedt door de werkzaamheden. Indien dit het geval is zal de ecooloog locatie specifieke maatregelen nemen en wanneer noodzakelijk de werkzaamheden tijdelijk te onderbreken.

De geplande werkzaamheden aan de bestaande watergangen (het te baggeren meer en dempen van sloten voor de aanleg van het weilanddepot) kan ook verstoring opleveren op andere

soorten amfibieën die daar leven (figuur 2.6). Voor deze soorten geldt de zorgplicht (zie 2.3.6; zorgplicht amfibieën en vissen algemeen).

2.3.5 Vissen

Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde vissen in de directe omgeving van het plangebied. Effecten op beschermde vissoorten zijn uitgesloten. Wel kunnen door de geplande werkzaamheden verstoringen in het water optreden wat negatieve effecten kan veroorzaken op overige vissoorten. Voor deze soorten is de zorgplicht van toepassing (zie zorgplicht amfibieën en vissen algemeen).

2.3.6 Zorgplicht amfibieën en vissen algemeen

Om negatieve effecten van de baggerwerkzaamheden op niet beschermde amfibieën en vissen te minimaliseren wordt verwezen naar de Gedragscode Wet natuurbescherming voor Waterschappen, onderdeel soortbescherming bestendig beheer en onderhoud (Ministerie van LNV, 2019). Tevens is de Zorgplicht van toepassing.

De volgende maatregelen dienen te worden nageleefd:

- Bagger of slib dat op de kant wordt gedeponeerd blijft bij voorkeur minimaal 48 uur liggen, opdat amfibieën terug naar het water kunnen vluchten, tenzij voor die locatie een botanische doelstelling geldt;
- Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/ of sparende technieken toegepast;
- Als de werkzaamheden vanaf het land plaatsvinden, wordt de rijsnelheid van machines zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvluchten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden;
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen;
- Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving vanaf een uur na zonsondergang zo veel mogelijk voorkomen;
- Er wordt één kant op gewerkt, en indien aan de orde van de dichte zijde naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten;
- Er wordt niet gebaggerd bij watertemperaturen rond of onder het vriespunt of als deze hoog zijn. De temperatuurgrenzen en de eventuele extra maatregelen worden bepaald door een ecologisch deskundige.

Figuur 2.6: Voor watergangen die gebaggerd worden (links) en sloten (rechts) die gedempt worden geldt de zorgplicht.

2.3.7 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van beschermde reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Ringslang		X

De waarnemingen van ringslangen zijn allen afkomstig van het ruige drassige landschap ten westen van het Nanneviid (figuur 2.7). De oevers en het achterliggende moerasachtig gebied worden niet aangetast door de voorgenoemde activiteit. Indien het niet mogelijk is om afstand te kunnen houden van de oevers, geldt er een zorgplicht (zie 2.3.10). Negatieve effecten op de leefomgeving van de ringslang kunnen worden uitgesloten.

Figuur 2.7: Ruige drassige landschap ten westen van het Nanneviid.

2.3.8 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van beschermde insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen planten- en bladmossoorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Zilveren maan		X
Sierlijke witsnuitlibel	X	
Gestreepte waterroofkever	X	

De waarnemingen zijn voornamelijk afkomstig van het moerasgebied ten westen van het Nannevloed. Het gaat om de Zilveren maan (dagvlinder), de Sierlijke witsnuitlibel en de Gestreepte waterroofkever. Verblijfplaatsen van de Zilveren maan, Sierlijke witsnuitlibel en de Gestreepte waterroofkever worden niet aangetast door de geplande werkzaamheden waardoor effecten op deze beschermde soorten zijn uitgesloten.

2.3.9 Kreeftachtigen en weekdieren

Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde kreeftachtigen en weekdieren in de watergangen van het plangebied. Effecten op beschermde kreeftachtigen en weekdieren is uitgesloten. Andere soorten kreeftachtigen en weekdieren is de zorgplicht van toepassing.

2.3.10 Zaadplanten, varens en bladmossen

Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde zaadplanten, varens en bladmossen in de watergangen van het plangebied. Wel is bekend dat er meerdere zeldzame plantensoorten aanwezig zijn in het moerasgebied ten westen van het Nannevloed, zoals moerasviooltje en veenpluis (in beheer van Staatsbosbeheer). Daarnaast is er recent een zeer zeldzaam waterplantje, groot nymfkruid, gevonden in het Nannevloed (omroep Fryslan). De aanname is dat de hoeveelheid waterplanten in het Nannevloed gepaard gaat met de verbeterde waterkwaliteit en dat dit mede komt door het water schoon te houden door middel van baggeren. Negatieve effecten door de werkzaamheden zijn uitgesloten. Voor al deze soorten geldt wel de zorgplicht.

2.3.11 Zorgplicht

Binnen het plangebied kunnen soorten als bosmuis, haas of ree aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met soorten, o.a. vissen, weekdieren en amfibieën die in de watergangen leven. Wanneer door de werkzaamheden de leefomgeving van deze soorten verstoord raken moeten er mogelijk ecologische maatregelen getroffen worden. De

eventueel voorkomende exemplaren van deze soorten kunnen worden afgevangen door een erkend ecooloog om negatieve effecten op deze soorten uit te sluiten.

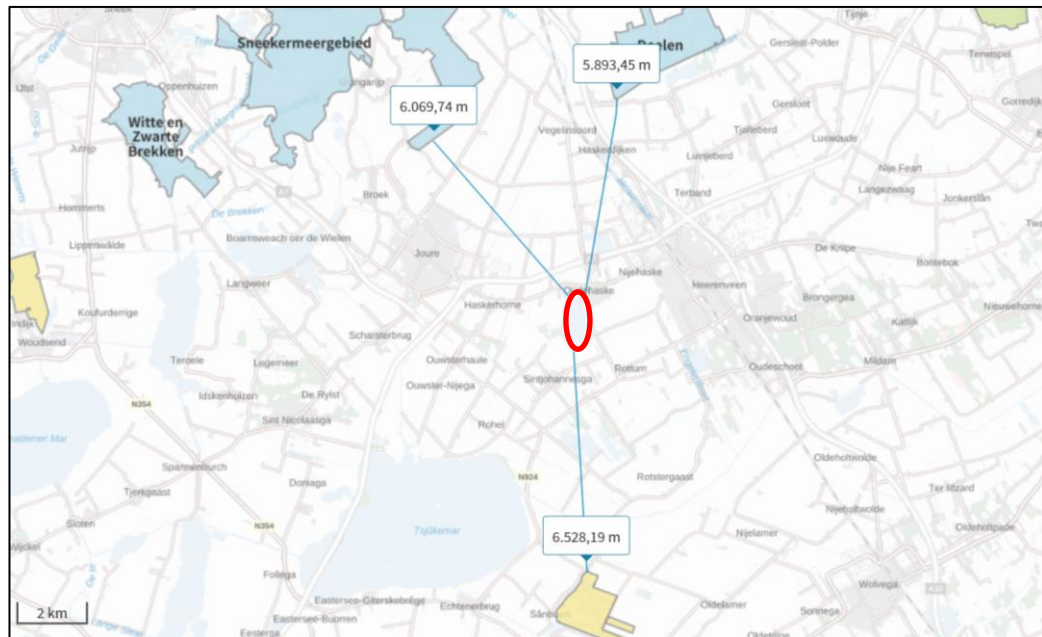
De uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.6.

Tabel 2.6. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien. Werk naar één richting toe, zodat er een vluchtmogelijkheid is.
Vissen, weekdieren, amfibieën en reptielen	Zie stappenplan 'zorgplicht amfibieën en vissen algemeen'.
Waterplanten	Verstoring op deze soorten voorkomen. Indien niet mogelijk, eventueel aanwezige exemplaren ter plaatse wegvangen door een erkend ecooloog.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Deelen en ligt op circa 6 kilometer afstand ten noorden van het plangebied (zie figuur 2.8). Dit gebied is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 10 km liggen nog andere Natura 2000-gebieden, waaronder Sneekermeergebied, Rottige Meenthe en Witte en Zwarte Brekken. Andere Natura 2000-gebieden, waaronder het IJsselmeer en Alde Faenen, liggen op meer dan 10 km van het plangebied (zie figuur 2.8).

Figuur 2.8: Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied Nanneviid (rood omcirkeld).
Bron: AERIUS-calculator, versie 2021.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloed gebied van het plan wat betreft bijvoorbeeld geluid- en lichtverstorend. Vanwege de afstand, de tussenliggende verstorende gebieden, wegen en watergangen (en daardoor de afscherming) en de relatief geringe omvang van de werkzaamheden in het plangebied worden effecten door indirecte effecten als geluid- en lichtverstorend op de Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Het kan echter niet worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden (o.a. toename verkeersbewegingen) negatieve effecten hebben op stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Werkzaamheden die vallen onder bestaand gebruik kunnen sinds de Stikstofwet aangaande Wnb-vergunningsvrij worden uitgevoerd. Geconcludeerd kan worden dat voorgenomen werkzaamheden (baggeren) uit voorliggende Natuurtoets vallen onder bestaand gebruik en Wnb-vergunningsvrij kunnen worden uitgevoerd. Voor deze werkzaamheden zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

2.5 NNN

In het plangebied zijn meerdere NNN-gebieden aanwezig, namelijk NNN-water en NNN-overige natuur (figuur 2.7). De baggerwerkzaamheden vinden in het NNN-water plaats. Echter zijn de werkzaamheden van tijdelijke aard. De werkzaamheden vallen onder beheer en onderhoud en daarmee bestaand gebruik. Ze tasten de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende NNN-gebied niet aan.

Figuur 2.9: Ligging van het plangebied (rood omkaderd), ten opzichte van NNN-gebieden. Gebied met groene arcering is aangewezen als open grasland. Bron: Natuurbeheerplan 2023, provincie Friesland.

2.6 Beschermde houtopstanden Wnb

In het plangebied zijn bomen aanwezig die vallen onder beschermde houtopstanden. Echter, worden deze niet aangetast als gevolg van het voornemen. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

2.7 Overig Provinciaal Beleid Friesland

Buiten de Natura-2000 en NNN gebieden heeft de provincie Friesland nog ander beleid opgesteld in het kader van natuurbescherming, namelijk Weidevogelkansgebieden en Ganzenfoerageergebied.

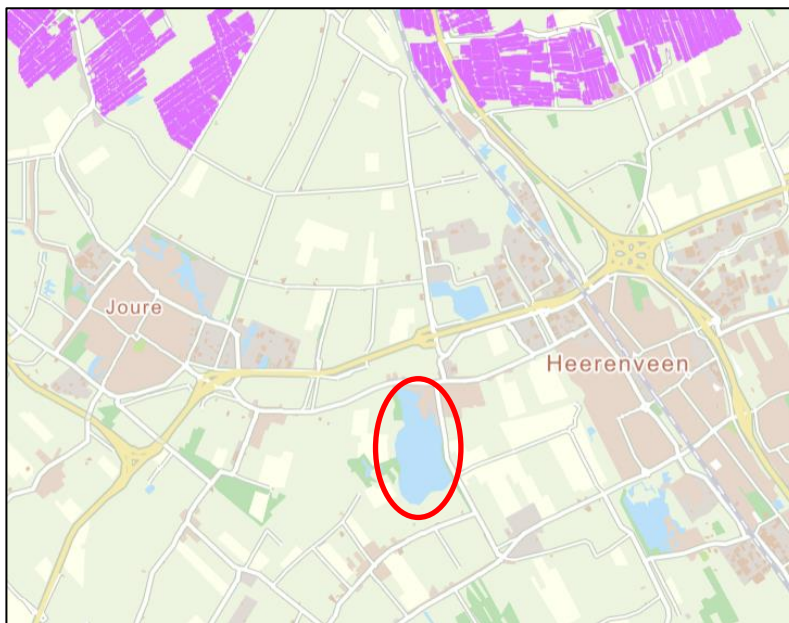
Weidevogelkansgebieden zijn gebieden aangewezen op grond van een regeling waarmee voldoende openheid en rust van die gebieden wordt gehandhaafd, waarbij de agrarische productiefunctie inclusief de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven zijn toegestaan (Omgevingsverordening Fryslân 2022).

Ganzenfoerageergebieden betreffen gebieden de door gedeputeerde staten aangewezen percelen of gebieden welke gedurende de winterperiode dienen als foerageergebieden voor grauwe gans, kolgans, brandgans en/of rotgans, onder voorwaarden zoals bedoeld en vastgelegd in de Nota Fryske Guozzenoanpak 2014. Wanneer ruimtelijke plannen van invloed zijn op

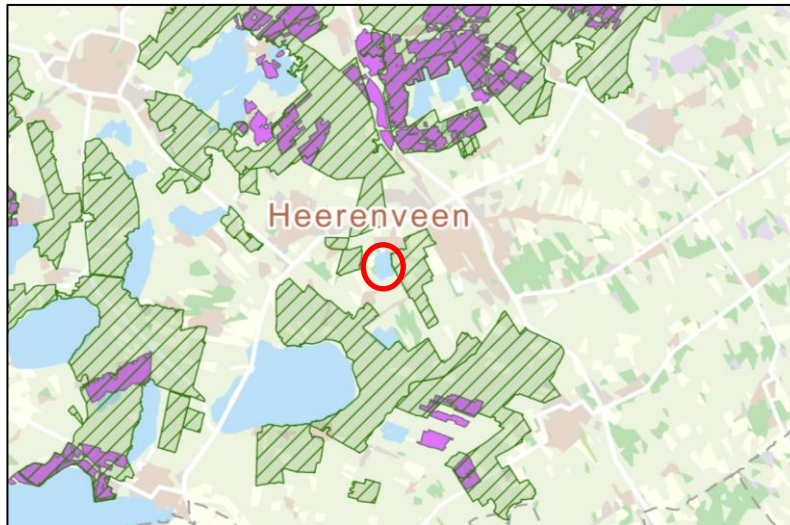
ganzenfoerageergebieden, dan dient het voornemen bij wezenlijke effecten op dit gebied, voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

Het plangebied ligt niet in een aangewezen Ganzenfoerageergebied (figuur 2.10), maar wel in een Weidevogelkansgebied (figuur 2.11). Het gaat om het open grasland ten oosten van het Nannewiid (zie ook figuur 2.9), waar de bouw van het eerste weilanddepot staat gepland.

Er vindt als gevolg van de baggerwerkzaamheden, geen aantasting van Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied plaats. Het baggeren is een tijdelijke activiteit die valt onder voorwaarden bestemmingsplan (vergunningsvrij) waardoor het gebied wat ligt in een weidevogelkansgebied niet wordt aangetast.

Figuur 2.10: Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Ganzenfoerageergebieden. Bron: Ganzenfoerageergebied webmap viewer, provincie Friesland.

Figuur 2.10: Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Weidevogelkansgebieden. Bron: Omgevingsverordening Fryslân 2022.

2.8 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het behouden van de aanwezige natuurwaarden of het vergroten, verbeteren en verbinden ervan, kan op diverse punten een meerwaarde creëren voor voorliggend planvoornemen. Door bestaande en nieuwe natuurwaarden in het planvoornemen te integreren wordt een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving gecreëerd voor bewoners in de omgeving.

De noordelijke opvaarten die uitmonden in het vakantiepark, zijn op het moment van veldbezoek, dicht geslibd met losgelagen grof hoornblad en gevallen blad van de bomen. Dit gaat ten koste van het waterleven. Door deze watergangen te baggeren zal de waterkwaliteit omhoog gaan en ten goede komen voor de ontwikkeling van waterplanten.

Tabel 2.7. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Watergangen	Verbeteren waterkwaliteit voor vissen, amfibieën, libellen en waterplanten.	Door slib te baggeren en dichtgeslibte watergangen open te maken.

3 Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: vogels met een jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels, vleermuizen en amfibieën. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels (jaarrond beschermd nest)	Ja, mogelijk boombroedende soorten	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in grasland	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Vleermuizen	Ja, mogelijk essentieel foerageergebied en vliegroute	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee
Amfibieën	Ja, mogelijk leefgebied heikikker	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee

In tabel 3.2 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2 Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Baggerwerkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen van boombroedende soorten (februari t/m augustus). Indien niet mogelijk dan een ruime afstand behouden tot mogelijke nestplaatsen (>75 meter van de oevers).
Algemene broedvogels	Aanleg en onderhoud van weilanddepots buiten broedseizoen van algemene broedvogels (circa maart t/m juli). Wanneer werkzaamheden doorlopen tot in het broedseizoen dan continu doorwerken zodat vogels geen kans krijgen om te gaan broeden.
Vleermuizen	Werkzaamheden overdag uitvoeren. Indien niet mogelijk, vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken.

	Voorkom dat vliegroutes, zoals watergangen, niet volledig geblokkeerd worden door achtergelaten werktuig.
Amfibieën	Het aanleggen van een leiding, die mogelijk door leefgebied van heikikker loopt, dient onder ecologische begeleiding plaats te vinden.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.10 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 3.3 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan werkzaamheden losse elementen zoveel mogelijk verwijderen om schuilmogelijkheden te voorkomen. Werken naar één richting, zodat er een vluchtmogelijkheid is.
Vissen, weekdieren, amfibieën en reptielen	Zie eerder genoemd stappenplan 'zorgplicht amfibieën en vissen algemeen' voor baggerwerkzaamheden.
Waterplanten	Verstoring op deze soorten voorkomen. Indien niet mogelijk, eventueel aanwezige exemplaren ter plaatse wegvangen door een erkend ecooloog.

3.2 Natura 2000

In tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.4 Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, Deelen, Rottige Meenthe en Witte en Zwarte Brekken liggen op circa 6 km.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee, baggerwerkzaamheden zijn vrijgesteld voor stikstof gerelateerde maatregelen.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nee

3.3 NNN

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5 Conclusies NNN-gebieden.

NNN

Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Plangebied ligt in NNN-water en N12.02 kruiden- en faunairijk grasland.
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee, werkzaamheden vallen onder beheer en onderhoud en zijn van tijdelijke aard.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.4 Overig provinciaal beleid Friesland

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Provinciale-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.6 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6 Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde Overig Provinciaal-gebied?	Plangebied ligt in Weidevogelkansgebied.
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Na overleg met bevoegd gezag, geen aantasting van het Weidevogelkansgebied. Werkzaamheden vallen onder voorwaarden bestemmingsplan (vergunningvrij).
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja, heeft al plaats gevonden

3.5 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van kansen voor natuurwaarden in het plangebied opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.7 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Watersgangen	Verbeterde waterkwaliteit voor vissen, amfibieën, libellen en waterplanten	Overbodig slib te baggeren en dichtgeslibte watersgangen open te maken.

Literatuurlijst

Bergers, P. & La Haye, M. 2000. Kleine zoogdieren betrouwbaarder en efficiënter inventariseren. De Levende Natuur 101(2):52-58.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd

BIJ12, 2017. Kennisdocument Heikikker

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis

van Delft, J.C.W. & Keijzers, L.G., (z.d.). Atlastekst gladde slang.

Dutmer, S. G. (2017, 25 juli). Krabbenscheer vegetaties in de Veenkoloniën als biotoop voor groene glazenmakers (*Aeshna viridis*) en nieuwe adviezen voor beheer van krabbenscheer (*Stratiotes aloides*) vegetaties. Geraadpleegd van <http://www.platformberendbotje.nl/pages/nieuweinzichten.html>

Janssen, P. & van Hoof, P.H. (z.d.). Atlastekst adder.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Rijkswaterstaat.nl, vleermuisvriendelijke verlichting. Geraadpleegd van <https://www.rijkswaterstaat.nl/wegen/wegbeheer/natuur-en-milieu/verbinden-natuurgebieden/vleermuisvriendelijke-verlichting>

Overig

NDFP

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2021.

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.

Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';

- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
  - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling.

Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Hierin is een vrijstelling van Wnb-vergunningplicht opgenomen voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb). Er hoeven ten behoeve van een Wnbvergunningaanvraag (gebiedsbescherming) voor een project dus geen berekeningen en daarbij behorende beoordeling van de stikstofdepositie voor de realisatiefase meer plaats te vinden.

De vrijstelling geldt in theorie niet voor het vaststellen van een ruimtelijk plan (bijvoorbeeld een bestemmingsplan) (de plantoets Wnb) waarbij voor de ontwikkeling ook een aanlegfase aan de orde is. De vrijstelling geldt alleen voor de projecttoets in het kader van de Wnb-vergunningprocedure. Echter, omdat ervan uitgegaan wordt dat voor het project (als de ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt, wordt uitgevoerd) een vrijstelling geldt, wordt deze vrijstelling ook toegepast in de plantoets Wnb gebiedsbescherming.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
  - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan

- de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - o wegbeplantingen;
  - o beplantingen langs waterwegen, en
  - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenontheffing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening.

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;

---

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (2022) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2021) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

De informatie die in ### is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor ### is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij [REDACTED] [anteagroup.nl](https://www.anteagroup.nl). Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan ### ontlelen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.